

Harang, ha zeng honi tájon,
eszembe jut Gábor Áron...
(3. oldal)

Tavaszi fények,
szállongó ének,
dallal teli már
a madárlélek.
(6. oldal)

Az állatok és
a növények között akad-
nak matematikusok is.
(22-23. oldal)

Vágd ki a huszárt,
és ragaszd félbevágott
sajtodobozra.
(29. oldal)

NAPSUGÁR 3.

GYERMEKIRODALMI LAP • LXIV. ÉVFOLYAM • 709. SZÁM

2020. MÁRCIUS

Gábor Áron sírja

Novemberben didergett az ősz. Rossz hírek érkeztek Háromszékre. Az anyaszék behódolt, Csík semleges. Az osztrák főparancsnokság feltétlen megadást követelt.

– Uraim! – állt fel a terem egyik sarkában egy izmos, középtermetű, condrába öltözött férfiú, s hogy ujjával tömött szakállába túrt, így folytatta: – Ha csak ennyi a baj, úgy én mondom, hogy két hét alatt lesz ágyú, lesz muníció, amennyi kell!

Háromszék népe e perctől legyőzhetetlenné vált.

– Harcolunk az utolsó csepp vérünkig! – kiáltották. – Éljen berecki Gábor Áron!

És a nemzet dicső önvédelmének fényes napjai következtek. Gábor Áron fiai úzték a zsarnokság hazánkra uszított hadát. De a gyáva zsarnok a reakció legvadabb híveivel, a muszkákkal szövetkezett, s féktelen dühvel érkezett az Úzon és Kőkös közötti térre.

– Igyék, hadnagy úr! – nyújtá korareggel Nagy Sándornak Gábor Áron a boroskupát. – Többet úgysem iszunk, mert ma véres napunk lesz – tette hozzá.

És mint szokta, ha csatába megy, felkötötte mind a két kardját.

– Ezt – mutatott balról a széles lapúra – az ellenségnek, a másikat meg – a jobb oldalán csüngő, díszes tiszti kardjáról szólva – annak, aki hátrálni mer – mondta a segedtisztnének.

Hiába kérte Jusztina, a rejtélyes púpos nő, aki mindig ott állt mellette még a legvéresebb csatákban is, hogy egyedül ne menjen, a hős tűzér őrnagy gyors, szürke paripáján elvágtatott. Üvöltöttek már a kőkösi hídnál az orosz ágyúk.

Strugurel Krisztina,
Szatmárnémeti

– A miénk nagyobb! – szólt – kiáltott fel Gál Sándor kis serege, amint válaszolt a muszkának Gábor Áron tüzérsége. – Győzünk!

Mint elpusztíthatatlan hadisten, vágatott jó lován Gábor Áron ütegtől ütegig, paripájára bújva irányította a tüzéreit, hogy hová lőjenek.

– Brávó! – tört fel belőle a dicsérő szó egy jó találat után.

Ez volt az utolsó szava. Csak a közelben lévők látták, hogy parancsnokuk a lóról lebukott. Futottak az orvosok, de a drága élet menthetetlenül veszve volt. Háromfontos muszka ágyúgolyó tépte ki a hős székely ágyúöntő szívét.

– Gábor Áron nevében – biztatta Nagy Sándor a tüzéreket –, előre!

A háromszéki Óriásföldön, egy kis székely faluban szakadt fel a föld, hogy befogadja egy igazi lélekóriásnak az élettelen testét. Eresztevény a falu, ahol egykor a rabló, fosztogató tatárok eleresztették idős foglyaikat: „Ereszd a vént!” – mondták. Ez az a falu, ahol a hazaszeretet fénye egy egyszerű sírhalomból ma is felragyog.

A kóbor kozákok – mondják – rátaláltak Eresztevényben Gábor Áron sírjára. Dühösen táncoltatták lovaikat a hős sírján, akitől, amíg élt, már a nevének hallatára is remegtek.

Bauer Mátyás, Szatmárnémeti

Geréd Erzsébet tanító néni büszkén küldte el bükkhavasi osztályának fényképét, mely a Március 15-i ünnepen készült.

Filcből készült virágaink feje leakasztható. Hátán egy biztostű van, hogy mindenki tudja kitűzni a mellére a Március 15-i ünnepségen. Séra Tünde tanító néni marosszentgyörgyi osztályának alkotása.

Täslävan Melinda seprődi tanító néni kisdiákjai az 1848-as forradalmat idéző ünnepi díszben.

Nem holland, magyar virág a tulipán, különösen, ha Március 15-e tiszteletére piros-fehér-zöldből szabjuk-ragasztjuk – üzeni Molnár Riana, Károly Veronika tanító néni csíkmenasági diákja.

Süvegemen nemzetiszín rózsza... Arany János *Nemzet-őr*-dalát juttatja eszünkbe a pompás nemzetiszín rózsza, amelyet Tillinger Melitta tanító néni csomaközi osztálya készített.

A hősök fája. László Andrea tanító néni krasznai diákja, Darabont Kata nemcsak a kezét, a lelkét is beletette a szabadságharc hőseinek emléket állító, gyönyörű festménybe.

DÖME ZSÚZSA

Harangok

A toronyban füttyül a szél.
Nem mozdul a harangkötél,
nem hív harang a misére,
temetésre, esketésre,

nem kondul meg egyet, kettőt,
nem jelzi a tizenkettőt,
falú népe mégis ott van
imádkozni a templomban,

belülről a harang hangját
évszázadok óta hallják.
Giling-galang, giling-galang,
a felszentelt faluharang

őértük küzd a csatában
ágyú, golyó alakjában.
Harang, ha zeng honi tájon,
eszembe jut Gábor Áron...

A huszárokról

Nagytestvér bölcs intelmei kistestvérnek

Készíték a tancinak egy nagy huszárt. Bábu lesz, de mégis huszár lesz. Eből a piros rongyból lesz a csákója, ezekből a fehér rongyokból fogjuk kitömni a fejét, ez a szalag kell a derekára. Kardot is kell neki faragjunk. Én is tudom, hogy kés, villa, olló nem gyermek kezébe való, ezért a kardnak való fadarabot a kisbaltával hasítottam le, mert ez se nem kés, se nem villa, se nem olló, hanem kisbalta. Ezt ki kell

még faragjam az apu bicskájával, mert az jól vág, és se nem kés, se nem villa, se nem olló, hanem bicska. De ne áruld el senkinek! És neked csak a rongyokhoz szabad hozzányúlnod, s ha lehet, ne tömd az összeset a szádba.

Tudod, a tanci nagyon szereti a huszárokat. Most a fő betűt gyakoroljuk, mert a tanci szerint minden betű írását be kell gyakorolni. Az mondta, hogy nekem a nagy Fő betűim nagyon dülöngélnek, ki is lógnak a sorból. Elmagyarázta, hogy a nagy, írott F betűnek olyannak kell lennie, mint az egyenes derekú huszárnak, a csákója se álljon csára. Mert amikor sok-sok huszár sorakozik és vigyázzban áll, egy sem dülöngélhet. Azzal bízott meg, hogy házi feladatként állítsam glédába a huszárokat, legalább egy századot, ami az írásfüzetben 10 sor. Amikor anyu meglátta, mivel foglalatoskodom, elkezdett sopánkodni: *Hagyd abba! Ha 10 sort*

kell leírnod, az utolsó sokkal rondább lesz, mint ez első. Nem is beszélve arról – mondta apunak –, hogy ez az írásfüzet vízszintesen, függőlegesen és átlósan is be van vonalkázva, ember legyen a talpán, aki olyan jó íráskészséggel rendelkezik, hogy a betűi beleférnek a szűkre szabott vonalrendszerbe.

Nem vitatkozom anyuval, mert időnként olyan nehézfejű, hogy a legegyszerűbb dolgokat sem érti. Pedig kitalálhatná, hogy én most nem nagy F-betűket írok, hanem a huszárokat állítom sorba úgy, hogy mindeniknek egyenes legyen a gerince, és mindeniknek hetykén álljon a csákója. Mert a tanci szereti a huszárokat. És én szeretem a tancit. A kedvéért egy egész regiment huszárt is lerajzolok az írásfüzetbe.

Apu is csóválja időnként a fejét. A múltkor elmeséltem neki, hogy a tanci elárulta: a mókusok, amikor találkoznak az erdőben, nem csattintják össze a tenyerüket, és nem mondják azt, hogy Csá!, mint mi, hanem összekoccantják a mogyoróikat.

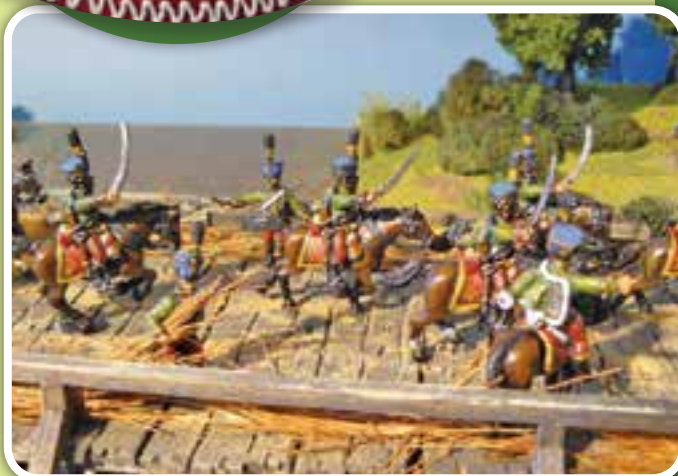
Erre apu odasúgta anyunak: *Uram Atyám! Miféle badarságokkal tömök a gyermekek fejét az iskolában!* Szerintem apu féltékeny. Mert én tudom, hogy a tanci mindent jobban tud. És a tanci szép, a tanci jó, a tanci imádnivaló.

Ha ideadod azt a nyálasra rágott szalagot a szádból, felkötjük a huszár derekára. Így ni! Miért ne legyen a tancinak huszára is, ha már annyira szereti őket?

Husárparádé

Válassz a filcből, fakanálból készült, papírból hajtogatott, mézeskalácsból sültött, ólomból öntött és legóból épített huszárok közül. Melyikkel játszanál legszívesebben, és melyiket sikerül elkészítened?

KISS LEHEL

A huszár

A mézeskalács huszárnak eltörött a lába.
Hogy fog menni szégyenszemre sántán a csatába?

A regiment elfogyóban,
mégis el kell menni!
Cukorkantáros lovat így meg nem ült még senki.

Nyerít a ló, nekifeszül,
s hegyen-völgyön hág át.
Aki hallja, aki látja,
táthatja a száját!

Víg a huszár. Tarsolyában házikenyér, sódar.
Megverekszik bárminémű ordas bergengóccal!

BERTÓTI JOHANNA

Játsszunk!

Az ólomkatonák megunták már nagyon, hogy megállás nélkül folyton csak legóznak. Próbáltak áttörni a nagy kartonfalon. Ijesztőek voltak a harcias pózok.

És teli torokból, vadul kiabálták:
„Vesszenek, tűnjenek a legófigurák!”
„Mire jó, ó, mire, ez a nagy barátság?”
„A legóemberek szögletesek, furák!”

Az egyik közülük egy magaslatra állt:
„Talpra, ólomember!” – hangosan így szavalt,
mire az ólomszív hevesen kalapált,
s én arra gondoltam, megoldom a zavart.

Mindegyiket külön szépen elrendeztem:
sorban álltak némán a legóemberek,
az ólomfigurák pedig velük szemben.
S így szóltam hozzájuk:

„Most játszom veletek.”

A kökösi csata. Terepasztal Baróton, Erdővidék Múzeumában

CSEH KATALIN versei

Tavaszi fények

Tavaszi fények,
szállongó ének,
dallal teli már
a madárlélek.

Tavaszi álom:
ablakból látom,
fák fölött köröz
almavirágon.

Tavaszi szellő,
lengén selymellő,
kihajló ágon
víg táncot lejtő.

Ravasz tavasz

Ravasz ez a tavaszelő,
sóhaj-lufi teregető.

Ravasz ez a kikelet,
hamiskodik, hiteget.

Ravasz ez a március,
lenyűgöző, mágikus.

Ravasz ez a tavasz,
búvkörében maradsz?

NAGYÁLMOS ILDIKÓ

Tavas- váró

Szellő fújja a fákat,
rügy pattan halkan,
a mocorgó ágak
szimfóniája harsan.

Öltözik a kikelet,
ruháját már varrja,
a természet hangját
már mindenki hallja.

Napsugár tetszeleg
pazar mosolyában,
megfésüli aranyfürtjét
széles pocsolyában.

LÁSZLÓ NOÉMI

Csalódás

Eltűnik az este,
kinyílnak az álmok,
előtűnök én is,
ámuldozva állok.

A szobából nézve
úgy tűnik: csak fekszem,
pedig elképesztő,
milyen fürge lettem,

egy időben mintha
több helyen is volnék,
mint egy régi versben
ismétlődő sorvég,

de aztán kiderül:
ez is csak füstoszlop,
minden ébredéskor
lassan szertefoszlok.

BALÁZS IMRE JÓZSEF

Volt, nincs, lesz

Van egy órám, de csak volt,
Tikket, takkot eldalolt.
Van egy dzsekim, vagy már nincs?
Eltépte egy rézkilincs.

Van egy tavam, de csak volna,
Folyton továbbkóborolna.
Van egy váram, vagy csak lesz?
Jöjj el, s velem építhetsz!

A fekete lyuk

Boldizsár azt álmodta, hogy hasában korogva kujtorog az éhség, és mindent elkövet, hogy felhívja magára a figyelmet. Kezdetben még csak csendesen sóvárgott valami finom falatra, de rövidesen már bundáskenyeret követelt. Nem csoda hát, hogy felébresztette gazdáját.

Boldi álmosan fürkészte a szoba menynyezetét. Azt hitte, hogy az álombeli bundáskenyér-illat szálldos orra körül, s várta, hogy elillanjon ébrenléte világából. De nem így történt, mert ahogy körülszaglászott, egyre biztosabban érezte valóságát. S bár más vakációs reggeleken szeretett jó sokáig lustálkodni az ágyban, most két ugrással a konyhában termett.

– Éppen jókor jöttél – mondta Nagymama a tűzhely mellől, amint megforgatta a serpenyőben kedvencét, a kisbundást, mely abban különbözött a közönséges bundáskenyértől, hogy a kenyér nem egy szeletben, hanem felaprítva került a tojásba.

Amint elkészült, Nagymama tányérra halmozta az aranysárga falatokat, és szeletelt paradicsomból, paprikából, uborkából színes szegélymintát rakott ki a tányér peremére.

Közben Csuri, a törött szárnyú csóka is előszökkent valahonnan.

– Csáááá, csáááá – csárogta jussát követelve.

Nagymama magokat szórt elébe, a madár ímmel-ámmal fel is kapdosott néhányat, de szárnya verdesésével Boldi értésére adta, hogy ő is a bundáskenyérre pályázik.

A kisfiú szétmorzsált egy darabot, és szokása szerint a tenyeréből etette sérült kedvencét.

Csuri elégedetten szedegette a morzsákat, és lázas igyekezetében bele-bele csípett Boldizsár tenyerébe.

– Fáj! – szisszent fel Boldi. – Ez a köszönet azért, hogy megosztom veled a reggelim? – kérdezte tettetett haraggal, majd a béke jeléül megsimogatta a csóka hátát.

Boldizsár reggeli után visszament a szobájába, hogy felöltözzék, mert megígérte Nagymamának, hogy segít a bevásárlás-

DÖME ZSUZSA

Mátyás mindörökké

Szervusz, túlvilág

Telt-múlt az idő, napra nap, évre év, múltak szempillantás alatt az évszázadok, de Hunyadi Mátyás híre, neve nem fakult, sőt nőttön nőtt. Igaz, ami igaz, a középkori Magyarország legszebb, legfényesebb szakaszát Mátyás királynak köszönheti, ki alighanem elnyerte az üdvösséget is, tettei által felmagasztosult. Legendák, anekdoták, népmesék, históriás ének-ek szövődtek alakja köré.

Hogy s hogy nem, egyszer híre ment az országban, meg még azon is túl, hogy jó Mátyás királyunk, ki bölcs volt és igazságos, nem halt meg, hanem még mindig él, habár az angyalok – érde-
mei elismeréséül és akarata ellenére – felci-
pelték a mennyországba.

**Elhatározta, amint csak
lehetőséges, le-lejár a menny-
országból, hogy segítse,
bátorítsa a magyarokat.**

– Ez nem igazság! – dohogott Mátyás, de hiába. Ha már egyszer így esett, lassacskán megbékélt vele, hogy az ég bájos angyalai erőnek erejével feltuszkolják kelleténél magasabban fekvő új otthonába. Az égbe tartó fényes, de hosszadalmas s keserves úton titokban menekülési útvonalakat, ellenőrizetlen kapukat keresgélt, egyfolytában azon járt az esze, hogyan lehetne innen az első adandó alkalommal meglépni.

Amint belépett a mennyország tágas előterébe, illedelmesen köszönt:

– Szervusz, másvilág! – nézett körül derűsen, de csakhamar csalódottan állapította meg: – Hát, Istenem! Itt is csak olyan világ van, mint a földön!

Elsőként egyik hűséges szolgáját kereste meg. Örömmel ölelte kebelére, s gondja volt rá, hogy a közvetlen szomszédságában ágyazzon meg magának.

Suttogva merte csak megkérdezni tőle:

– Oszt’ van-e itten kimenő? Eltávozás? Szabadság?

A szolga elképedve nézett rá.

– Én bizony, felséges királyom, még ha ezer halál közé vettet is, akkor sem tudok mást mondani, mint hogy mondjon búcsút a csavargásnak örökre! Ki ide belépett, hagyjon fel minden tekergéssel!

– Nana, nem eszik olyan forrón a kását! Nem szabályos eltávozásra gondoltam, engedélykérésre vagy ilyesmire – szólott Mátyás –, hanem arra, hogy ugyan biza hogyan lehetne megszökni innen?

De Mátyás már a jó szolga nézéséből kiolvasta: ez bizony teljességgel lehetetlen.

No, nem is kesergett tovább, fogta magát, s elindult körbenézni. Parolázott harcostársaival, megveregette vállát egykori seregvezéreinek, beszélgetett rég’ látott rokonaival, végigjárta a szomszédos égtájakon lakókat. Mivel több nyelven beszélt, nem volt gond számára a társalgás, csakhamar jó cimborája lett nemcsak a magyar szenteknek, hanem a környező országok királyainak s a világ szentjeinek is.

Elhatározta, amint csak lehetséges, lelejár a mennyországból, hogy segítse, bátorítsa, vigasztalja a magyarokat.

Hej, de gyakorta, mily’ sok helyütt volt, lett volna reá szükség!

Ki eleddig nem hallotta volna, tudja meg, mit mindahány égi lakos tud: a mennyországban nem tartják számon az időt. Ott csend van, béke és örök nyugalom, de hát ezt úgyis megtapasztalja, ki oda fölkerül. A földi és hazai változásokról a későbbben mennybe jutottaktól lehet értesülni, kiknek beszámolóit a mennyország kapujában közvetlenül hallhatja, kit a világ s népe sorsa érdekel.

Ilyen úton-módon szerzett tudomást néhai Mátyás királyunk is a szomorú eseményről.

1526!

Erőnek erejével sem tudták volna visszatartani, elindult egyenest megkeresni a hátsó, titkos kijáratot. Amint meglelte, uzsgyi, nyakába kapta a lábát, ment, ment, meg sem állt Mohács határáig.

Hogy s mint történt, nem firtatta, ki volt a hibás, nem kérdezte.

Akkorra már Kanizsai Dorottya megkezdte áldásos tevékenységét, s a csatában elesetteket hatalmas tömegsírba temettette. Mátyás a sír körül álldogáló néma embertömegbe vegyült, s szentül elhatározta, hogy ezen a vérrel öntözött tájon, hol a török túlerő megsemmisítette a mieinket, kiknek „bűne” csak az volt, hogy védelmezték hazájukat, majdan emlékhelyet kell létrehozni.

Az emlékhely áll. Ha a mohácsi csatatéren jársz, megnézheted, ott van mind a mai napig.

S Mátyás is ott van valahol a másvilágon. Ha majdan odajut valaki, saját szemével megláthatja. Tán még szót is válthat vele, ha beszédes kedvében lesz.

Alkalomadtán, kinek-kinek legyen hozzá szerencséje!

MÁTÉ-WÁTZEK ORSOLYA

Világjáró Sándor

2. rész

Elindult Sándor a lótuszvirág keresésére. Ment amerre a lába vitte. Nem sokára egy veszedelmes hágónál találta magát. Minden irányból sziklaszakadékok vették körül. Nem tudta, merre induljon, ezért leült gondolkodni és enni valamit. Éppen egy marék árpapuliszkát vett elő tarisznyájából, amikor sivító füttyszót hallott. Honnét, honnét nem, egy mormota állt előtte:

– Adj ennem, vándor! – kérte a mormota.

– Adok én szívesen! – mondta Sándor, és megosztotta vele kevés eledelét.

– No, te vándor, tudd meg, én vagyok ennek a hágónak az őre, s amiért elűzted gyomrom éhségét, átvezetlek téged a hágón. Gyere hát utánam!

Nyaktörő lépcsőfokokon, szűk sziklaparkányokon vezette Sándort a mormota, míg nem kijutottak egy nagy kőpusztaságra. Se szélét, se hosszát nem lehetett látni. Kő és kő mindenütt.

– Innen már egyedül kell továbbmennem! – szolt a mormota, és eltűnt egy sziklahasadékban. Sándor nekivágott a lakatlan, sivár vidéknek. Sokáig ment, de mentől közelebb hitte a kőtenger végét, az egyre jobban távolodott tőle. A Himaláján lakó Szélkirály épp arra hajtotta ménesét, s mérgesen tekintett le a betolakodóra. Haragosan rázúdult a pusztaságra, tépte, cibálta Sándor köntösét. Sándort azonban keménnyé edzette az ott honi viharos keleti szél, a jéghideg Nemere, aki sokszor végigsepert kicsiny faluján. Összehúzta magán köntösét, s minden erejével megkettőzte lépteit.

– Megdermeszthetném fagyos leheletemmel, de ilyen szívós embert még nem láttam! – fújta ki magából dühét Szélkirály. – Hé te, csiling*! – süvített rá Sándorra –, látom messzire akarsz jutni, de alig haladsz! Itt vannak a szellovaim, válassz közülük magadnak!

Sándor megköszönte Szélkirálynak a segítséget, megsarkantyúzta szélparipáját, és sebesen elnyargaltak a hegyek felett.

A táj, amerre mentek, egyre zordonabbá vált. Egy hatalmas jégtükrökre fagyott tóhoz értek. Széllova itt megrázta magát, és köddé vált.

Csikorgó léptek közeledtek, s egy jégpáncéllal borított lovag állt előtte:

– Küzdjünk meg! – recsegte ridegen.

– Rendben, de előbb mondd meg, ki vagy, és miért haragszol rám – kérdezte bátran Sándor.

Jégpáncél lovag elmesélte, hogy örök jégruhában kell járnia, mert elvárásolta őt a Türkiz sárkány, akit szolgálnia kell időtlen-időig. Senkit nem engedhet innen élve tovább.

– Harag nem old fel haragot, a szeretet mindent felold! ** – mondta Sándor.

Ekkor a jégpáncéllovag szívénel a jég lassan olvadni kezdett. Eszébe jutott, hogy erre tanította szeretett édesanyja is gyermekkorában. Amint jobban felengedett a jégpáncél, roppant egy nagyot, és lefolyt róla a jégpalást.

– Hadd menjek veled – szólt hálásan a lovag –, segítőd leszek, hogy meglegd Türkiz sárkány Azúrkék birodalmát!

Avval ketten indultak tovább a lóbuszvirág keresésére.

Mentek hét nap s hét éjjel, amikor egyszeriben széttárult előttük a sziklavölgy, s az Azúrkék birodalomban találtak magukat. Közepén ott emelkedett a Türkiz-hegy.

– Megérkeztünk – szólt a lovag –, itt lakik a Türkiz sárkány, de ha kedves az életed, bé ne merészkedj!

– Ha már idáig eljöttem, ejszen beme gyek! – mondta Sándor, és botjával háromszor megdöngötte a hegyet. Nem telt bele egy lélegzetnyi idő, s rettentő robajjal kirontott Türkiz sárkány:

– Hogy merészel sz álomban zavarni, dirib-darabra tépdellek!

A lovag felemelte kardját, hogy lesújtson a Türkiz sárkányra, de Sándor megállította:

– Emlékszel lovag? Harag nem old fel haragot, a szeretet mindent felold!

Türkiz sárkány ezt hallva nyomban ráébredt, hogy ő csupán egy kincset őrző és nem emberevő sárkány. Nagy mennydörgéssel felszállt a magasba, és eltűnt az azúrkék égbolton. A lovag kardjával rést hasított a sziklába, amelyiken Sándor épp-hogy befért.

– Kísérjen szerencse! Már nem vagyok adósod! – búcsúzott el a lovag.

Sándor megköszönte a segítséget, és belépett a szikla nyílásán. Haj, láss csodát, a hegy gyomrában minden csupa csillogás, drágakő volt, de Sándort nem érdekelt semmilyen kincs, csak a kék lóbuszvirágot kereste. A hegy legbelső üregében bukkant rá. Ahogy megérintette, csilingelve kinyíltak a szirmok. Fénylő betűk kezdtek kiáramlani kelyhéből. Gyönyörű színekben,

szemképráztatóan. És ekkor Sándor megértette, hogy a legnagyobb kincs, amit anynyira keresett, nem más, mint a betű, a szó. A kincs a nyelvben lakozik!

Boldogan tért vissza a lámakolostorba, és újra hozzáfogott a tibeti szavak gyűjtéséhez.

Szótárt készített, hogy ez a különleges nyelv mindenkire eljuthasson. Kőrösi Csoma Sándor minden idők egyik leghíresebb nyelvtudósa lett.

Rövid volt a mesém, de hosszú volt az út, amit Világjáró Sándor megtett. Ő bizony hetedhét országon is túl járt. Szegény székely legényként indult útnak, mégis hatalmas gazdagságot hagyott ránk, öregbítve hírünk a nagyvilágban.

Az én mesém is ott volt a kék lóbuszvirágban.

Vége

.....

*csiling: idegen (tibeti nyelven);

**Buddha idézet

MAGYAROK ÁZSIÁBAN

KÁRPÁT-
MEDENCE

ÁZSIA

Elszánt nyomkereső barátaim, ha Ázsiába indulunk magyarok nyomát kutatni, rengeteg bölcsességre lesz szükségünk, mert ez sokkal nehezebb „terep”, azaz téma, mint Afrika. Bizonytalan és ingoványos, akárcsak a Meótisz mocsara, melyben hajdan Hunor és Magor a csodaszarvast üzte.

Ha éber figyelemmel keressük, ezen az ősi kultúrákat rejtő, hatalmas és csodás földrészben háromféle magyar nyomot találunk.

A frissebbek – maiak és évtizedekkel, századokkal mérhetők – itthonról tartanak kelet felé. Ezek könnyen olvashatók.

A nagyon régiek évezredekkel ezelőttiek. Egy részük keletről nyugat felé, Ázsiából a Kárpát-medencébe vezet. Vannak helyben maradók is, ám ezek egyre fogynak, halványulnak. Csak el ne tűnjenek, mielőtt megismernénk őket!

Az az izgalmas, hogy a legtöbb friss nyom épp a nagyon régieket keresi. Bizony sokan tartanak rossz irányba! Ki igazíthatná el őket teljes bizonyossággal: arra ne menj, mert ott hideg, hideg, erre langyosodik, melegedik, itt forró, forró?

De lássuk az itthonról Ázsiába vezető nyomokat.

A tudósként, emberként egyaránt legnagyobbnak, Kőrösi Csoma Sándornak két mesét is szenteltem. Annyival tartozunk értékes életművének és emberfeletti áldozatának, hogy leszögezzük: nem ő járt rossz úton, hanem azok, akik tévesnek ítélik úticélját.

Azért jeleztem előre, hogy bizonytalan és ingoványos az Ázsia-téma, mert sokan és sokféle vélték megtalálni a magyarok őshazáját. Az eredetkutatók Ázsiában és a nyelvészek itthon két táborra szakadtak. A vita ma is tart.

A ma hivatalos álláspont, az alig százötven éves finnugor elmélet szerint a magyar nép ugor eredetű, őshazája északon, az Ural vidékén volt.

A magyar népköltészet és számos krónika a szkíta és a hun származást őrzi, mely szerint őshazánk Belső-Ázsia. Ez az elmélet sokkal régebbi, és tudósok egész sora bizonyította, mégis alulmaradt a hatalom hivatalos véleményével szemben.

A *keresztény Magyarok Történetében* azt találták, hogy van egy másik, Nagyobb Magyarország – jegyezte le Richardus Domonkos-rendi szerzetes nyolcszáz évvel ezelőtt. Társa, Julianus barát kétszer is nekivágott a veszélyes útnak, hogy megtalálja a latinul Magna Hungariának nevezett őshazát. Meg is találta. Létezéséről 1236-ban tudósított. Őt megerősítette Plano Carpini, olasz ferences szerzetes is.

A XIII. században tehát Julianus barát még beszélhetett az Ázsiában maradt magyarokkal. A XIX. századi kutatóknak, köztük Kőrösinek ez már nem adatott meg.

Nem hozhatott perdöntő bizonyítékot Ázsiából sem Vámbéry Ármin világhírű keletkutató, turkológus, sem Szentkatolnai Bálint Gábor, a nagy tudású háromszéki nyelvész. Mivel Vámbéry a magyar–török, Szentkatolnai a turáni rokonság hirdetője volt, Buda-

Az ujjur kislány
rátok hasonlít, nem
kínai honfitársaira

Egyet e régi nyomok közül
pontosan ismerünk.
Ki, hányban és hol lépett
be a magyarok élén
a Kárpát-medencébe?

Ázsiai utazásom tárgya: ki-
kutatni a magyarok első te-
lepüléshelyeit. Összegyűj-
teni történelmi tetteinket,
megfigyelni a hasonlóságot
több keleti nyelv és a mi
anyanyelvünk között.

(Kőrösi Csoma Sándor)

pesten támadások és mellőzés várta őket.

Gróf Zichy Jenő élete céljaul tűzte ki a magyarok őshazájának felkutatását. Az 1890-es években saját költségén több tudományos expedíciót szervezett és vezetett Ázsiába olyan jeles tudósokat víve magával, mint a már említett Szentkatolnai Bálint Gábor nyelvész, Szádeczky-Kardoss Lajos történész, Csiki Ernő muzeológus, rovarszakértő, Déchy Mór földrajztudós, felfedező. Mindannyian maradandót alkottak a maguk szakterületén.

Csiki Ernőnek köszönhetően a Magyar Múzeum Állattani gyűjteménye meghaladta az egymillió példányt.

Déchy Mór volt az első igazi magyar hegymászó. A Tátrában csúcsot neveztek el róla, első magyarként mászta meg a Mont Blanc, valamint a Matterhorn csúcsot, és jutott fel a Kaukázus 5642 m magas Elbrusz csúcsára.

A legnagyobb magyar, Széchenyi István fia, gróf Széchenyi Béla is sokat áldozott vagyonából a magyar tudományra. Leghosszabb és legeredményesebb ázsiai expedíciójára 1877-ben indult el. Vele tartott Lóczy Lajos geológus, földrajztudós, akit a Himalájában végzett földtani kutatásai világhírűvé tettek.

Ázsiában maradt rokonainkról, a magyar őshazáról azonban egyik expedíció sem hozott hírt.

De mára már ez is megtörtént. Az idő nem temette be teljesen a nyomokat. Többen is megtalálták a hely-

Nepáli magyar kislány

ben maradó, a minket ezer éve visszaváró ázsiai magyarokat, akikkel Julianus barát még beszélhetett.

Persze nem az Úral vidékén, hiszen a finnugor rokonságot csak néhány erőltetett szóegyeztetéssel sikerült bizonyítaniuk az elmélet elszánt híveinek.

Ezzel szemben kiderült, hogy a mai Irak területén feltárt hatezer éves sumér város neve Úr (Úr), a háromezer éves sumér-szabír városállam neve Árpád, a Kaukázust az ottélők Magyar-hegynek nevezik.

Kína tízmilliós nemzetisége, az **ujgurok** a magyarokat tartják legközelebbi rokonnak. Lám, igaza volt Kőrösinek!

Dr. Pázmány Péter könyvet írt, Lovass Ferenc dokumentumfilmet készített a Himalája völgyeiben, Nepálban élő, összesen másfél milliós **magyar törzsekről**.

Benkő Mihály néprajzkutató Kazahsztánban és Mongóliában találta meg a 2000 főnyi **madjar nemzetséget**. Népművészetük, mondáik letagadhatatlanul bizonyítják: a testvéreink.

Zsigmond Emese

Ennek a csúcsnak a meghódítása volt legforróbb vágyam. Most íme, elértem a célokat. A magunkkal hozott háromszínű lobogót kitűztem az Elbrusz-csúcs havába. Hazám színeit ott lobogtatta a szél a Kaukázus legmagasabb ormán.

(Déchy Mór)

Kazahsztáni magyar család

Decemberi nyertesünk Siklódi István, Csíkszentkirály.

A megfejtéseket honlapunkon közöljük:
www.napsugar.ro/megfejtések.php

Havonta és év végén díjakat! sorsolunk ki

Rejtvénypályázat

Havonta és
év végén
díjakat!
sorsolunk ki

Az 1848-as forradalmárok az 1789-es francia forradalom jelszavait tűzték zászlajukra. Ezt a három szót, a rejtvény megfejtését küldjétek el a szerkesztőség címére.

A Rejtvénykirály

FAKADÁS	Fafajta	Bőkezű	I	A japán vi- rágrendezés művészete	Nagyszülő szülője	H	Illatos virágú fa Somfánál páratlan betűi	1
Friss				Fémpénz				
Ásványi fűszer				Gabona betakarítása				
2								G
3								
Állóvíz		Végtag			FÁY			
		100 fokon teszi a víz			Liter			
Kérdő- szócska	Cérnája						Egye!	
	ZURBOLÓ						Végül tanul!	
Vörösmarty Mihály meg- zenésített verse					A biológia, a földrajz, a matek is ez	Megelégel!		
						Végül nap!		
Tejtermék				Restell (ÁTALL)				
				Középen szalad!				
Hangtalanul varr!			Kunyhó fedelének anyaga				Bög a közepén!	
			Ef!				Jajgat	
Ébredni kezd!		Magas növény			Kalács jelzője			
		Hajítom			Ler közepe!			
Végül várod!			Oroszlán- név			Á, ..., cé		
			Nagy Anna névjegye			Kezével jelzi		
Iluska, ha megnő					Tüzes kérdés (két szó)			
					Talál			
... főtt, egyfajta húsféle				Tűznyelv				
				Tömní kezd!				
Tél közepe!	Nulla		Tinta, régiesen					Személyes névmás
	Kör közepe!		Habvég!					
Kerekítő								

VAJNÁR ILONA rejtvénye

Találd ki!

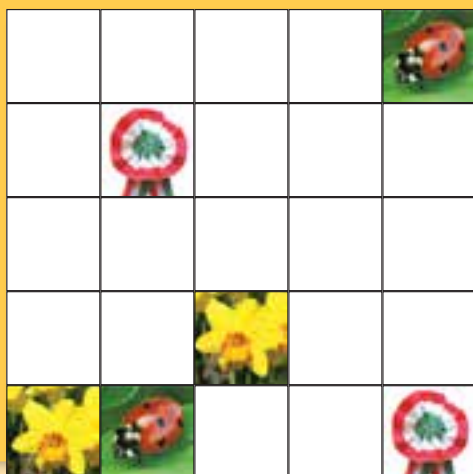
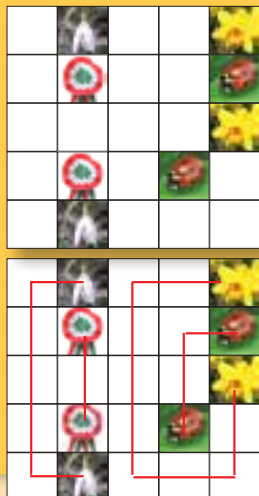
1

Az 1848-as forradalom idején játszódik az a regény, amelyet Jókai Mór írt, és amelynek címét a piros A betűtől indulva, körbe-körbe haladva olvashatod ki – bizonyos szabály szerint.

2

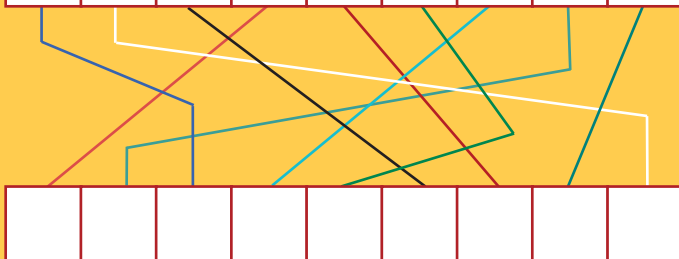
Arukone – japán logikai játékok. Kösd össze az egyforma képeket úgy, hogy:
– a vonalak csak vízszintesen és függőlegesen, folyamatosan haladjanak, ne keresztezzék egymást és a képeket;
– minden négyzetben haladjon át egy, de csakis egy vonal; Segítségül az első feladatot megoldásával együtt közöljük.

3

Vezesd helyükre a betűket, és olvasd össze őket.

A G D S S A B Z Á

A decemberi rejtvenypályázat győztesei: Nagy Áron, Lemhény; a székelyudvarhelyi Tamási Áron Líceum III.; a négyfalusi Zajzoni Rab István Líceum IV. osztálya.

A megfejtéseket honlapunkon közöljük:
www.napsugar.ro/megfejtések.php

Nyelvtörők – mondd gyorsan!

Száz sasszem meg száz
sasszem az sok száz sasszem.

Rájár a rájára a rúd: rúd arája
jó pár órája vár rája.

Nappal a lapp pap a lapp
paplak nappalijában pipál.

A pap és a pék két képet
kap. Kár – mondják –, mindkét
kép kék.

Jobb egy lúdnyak tíz tyúk-
nyaknál.

Nem lehet Bartha Márta
másé, mert Bartha Márta már
Tamásé.

Mit sütsz, kis szűcs? Tán sós
húst sütsz, kis szűcs?

Te tettet-e e tettetett tettet,
te tettetett tettek tette, te!

Sohasem hallottam sebz-
ben szóló szép sípszót, mint a
szászsebesi szépen szóló szép
sípszó.

Csendes csiga csinosítgat
kicsi csodás házacsckáján.

Egy tucat kupac kopasz ku-
kac, meg még egy tucat kupac
kopasz kukac, az két tucat ku-
pac kopasz kukac.

Nem minden fajta szarka
farka tarkabarka, csak a tar-
kabarka farkú szarkafajta far-
ka tarkabarka.

Az ibafai papnak fapipája
van, ezért az ibafai fapipa papi
fapipa.

4

Hogyan lesz a piciből nagy? Minden beírt szó a fölötte levőtől csupán egyetlen betűben különbözhet.

	P	I	C	I
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
	N	A	G	Y

1. Lovacska
2. Kicsi Pál
3. Becézett Lajos
4. Nagy levél
5. Átteszi a lábát rajta, át...
6. Levegővel kapcsolatos
7. Szemtelen rovar
8. Puha
9. Erős kívánság
10. Létezel

5

Egy szép, koratavaszi virág neve alakul ki, ha sorbaolvasod a betűket aszerint, hogy mit mutat az óra kis-mutatója, amikor pontosan 6, 9, 16, 7, 11, 14, 5, 20, 13, 24, 10, 3 óra van.

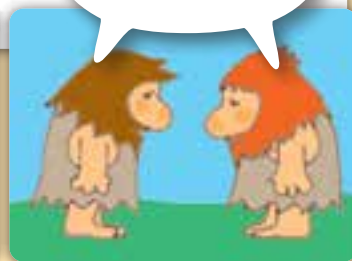

Az ősember fia hazahozza a bizonyítványát. Az apa így szidja:
– Fiam, azt, hogy megbuktál bölényvadászatból, megértem. Kicsi vagy még, nincs elég erőd. Azt is megértem, hogy megbuktál barlangrajzból, nem örököltél művészi tehetséget. De hogy történelemből nem voltál képes megtanulni azt a fél oldalt!?

Egy, kettő, hááá-rom...

Kő!

Megint döntetlen...

Maszat Művész és a barlangrajz

Vajon mióta rajzolnak az emberek? A legrégibb barlangrajzok szerint körülbelül 40 000 éve. A sziklafalba karcolt, festett képek legtöbbször állatokat, embereket ábrázoltak, a vadászat folyamatát mesélték el, az ősember szertartásainak „képregényei” voltak.

A gyergyószentmiklósi Fogarasy Mihály Iskola IV. B osztályában Sándor Piroska tanítványai ezeknek a barlangrajzoknak a hangulatát idézték fel: a foltos, kőszerű háttérre filctollal rajzoltak – valahogy úgy, ahogy annak idején az ősember.

Havonta és év végén díjakat! sorsolunk ki

Nem kell barlangba bújni, állatbőrbe öltöznöd – otthon vagy az iskolában, mai eszközökkel próbáld ki, hogyan rajzolt az ősember.

Szegény Morzsi
nagyon öregszik.
Folyton elfelejti,
hogyan...

6

A rajzon Peti a barátjával beszélget. Mondatának folytatását a rejtvény sárga kockáiból tudhatod meg.

VÍZSZINTES

1. A megfejtés
4. Csen
7. Vizet fogyasztó
8. Száritott fű
10. Zöldségféle
12. Transzformátor röviden
16. Japán szőnyeg (TATAMI)

18. Kiskereskedő régies neve (SZATÓCS)
20. Szenvedés
21. Dicsőítő költemény (ÓDA)

5. Áraszt
6. Papp Anna monogramja
9. Mártás (ZÁFT)
11. Rosszat akaró
13. OAKT
14. Szór
15. Iskolai bútor-darab
17. Kamion belseje!
18. Beszédünk alapegysége
19. Tanulni kezd!

FÜGGŐLEGES

1. Bízik valami-ben
2. Kovavég!
3. Van, de múlt időben
4. Folyadék

VAJNÁR ILONA rejtvénye

1	2	3	A	Á	4	5	6
7				8	9		
10			11			T	
Z		12			13		H
	15	P	16			17	
18	SZ	19		CS	20		
21				O	N		

A februári Találd ki! feladatok megfejtései

1. A farkas vagyok
2. Álarc
5. Csárdás
6. 1-C, 2-A, 3-D, 4-B
7. Kacsacsacs, kengurumba, pacsirtangó, lepkeringő

Decemberi nyertesünk:
Papp Orsolya Szonja,
Maroskeresztúr

Benedek Andir
Zsolt, Négyszócsa

Szőke Botond,
Zabola

Vitus
János,
Szent-
egyháza

Gaál Eszter,
Csíkszereda

Kvak és az erdélyi májvirág

Sziasztok,
gyerekek!
Hahó, tavasz!

Lassan itt a tavasz, zöldül erdő, mező. Nekem nem kell zöldülnöm, mert mindig is zöld voltam, ilyennek alkotott a természet. Ti viszont zöldüljete szaporán, az emberek között ugyanis a természetvédőket nevezik zöldeknek. Nagy szükség van a környezetet védő zöldekre, mert sajnos többen pusztítják a természetet, mint ahányan óvják. Az ember felborítja a természet rendjét. Ő az oka a globális felmelegedésnek is. Rohamtempóban pusztul az anyatermészet, de az emberek közül ezt kevesen veszik észre. Pedig a természet és lakóinak jövője a ti kezetekben van. A globális felmelegedés ellen keveset tehettek, hiszen ezért főleg az ipar a felelős, de a mindent elborító szemét ellen mindenki küzdhet.

Mostanában egy közeli erdőbe kirándultam. Rég nem jártam arra. Hát mondhatom, mintha szeméttelen sétáltam volna. Ti legalább ne szemeteljete, és figyelmeztessetek erre másokat is. Ha ezt betartjátok, már tettetek valamit a természetért! Segítsetek nekem, kis zöld barátaim, vigyázzunk együtt a beteg természettel!

E hónap hőse, a májvirág például régen március-áprilisban nyílt, mostanában már februárban kivirít az erdő avarjában. Ez nem jó neki, és az sem, hogy szemétkupacon kell pompáznia.

Az erdélyi májvirág, latinul *hepatica transsilvanica*, kék, lila, sötétkék, ritkábban fehér vagy rózsaszín pártácskájával díszíti az ébredő erdőt.

Egyik nevét hazájáról, Erdélyről kapta. A Keleti- és a Délkeleti-Kárpátokban él mészen gazdag, lombhullató erdőkben és sziklás oldalakon, kb. 2000 m magasságig. A színe a talaj tápanyaggazdagságától, valamint a fény mennyiségétől függ.

A májvirág (*hepatica*) nevet levelének a máj lebenyeihez hasonló alakjáról kapta, no meg arról, hogy bár

enyhén mérgező, egyben gyógynövény is, máj-, epe-, vesepanaszok ellen használják.

Székelyföldön kékbereknek vagy kék márciusnak is nevezik. E név elárulja, mikor szokott nyílni.

Évelő növény, néhol sűrű szőnyegként borítja a talajt. Magassága 10–15 cm. Jól tűri az árnyékot, ezért az erdő legmélyén is találkozhatunk vele.

Bár veszélyeztetett, még nem szerepel a védett növények listáján.

Mint minden más erdei növényt, a májvirágot is hiába szedjük le, hamar elhervad. Ti, zöld barátaim, ne tépjétek, inkább fotózzátok, rajzoljátok le. Én is ezt teszem, ha emléke haza szeretném vinni. Öllelek benneteket, mint koala az eukaliptuszfát! BRRREKKK!

Írta, rajzolta, fényképezte
KOVÁCS RÉKA RHEA

Én is kedvet
kaptam a rajzoláshoz.
Írjatok bátran nekem.
Örömmel olvasok
minden üzenetet.

Gaál Sándor,
Gyulakuta

Méra Ilona
tanító néni marosvécsi
osztálya rajzokkal hívja
fel a figyelmet
környezetünk szennye-
zettségére.

Bodán Viktória
Melinda,
Nagyvárad

Az élővilág matematikusai

A matematika a mennyiség és tér tudománya. Szabályos mértani formákkal, számokkal igyekszik leírni a világot. Azonban ez az emberi tudomány is sok esetben elmarad a természethez képest. Bár számolásra csak kevés növény és állat képes, a természet mesterei között akad néhány „matematikus” is, aki lenyűgöző pontossággal lepi meg a kutatókat.

Számoljunk! Egy, kettő...

Hihetetlen, de némelyik növény képes számolni. Igaz, csak kettőig. A vénusz légycsapójának levelei csak akkor zárulnak, ha a rajtuk mászkáló rovar elég nagy ahhoz, hogy legalább két érzékelő szőröcskét megérintsen. Ha a zsákmány túl kicsi, s csak egy szőröcskét érint, a csapda nem lép működésbe. A növény tehát különbséget tud tenni az egy és a két érintés között.

...három, négy, de öt már nem

Egy ausztrál kutatócsoport nemrég bebizonyította, hogy a méhek különbséget tudnak tenni a két, három vagy négy pontot tartalmazó minták között. A négy pontot azonban már nem tudják megbízhatóan elkülöníteni az öttől. E tudásuk a tájékozódásban segíti őket: az élelemforráshoz vagy a kaptárhoz vezető út irányát például két, három vagy négy fából álló facsoportok alapján tudják betájolni.

Szemmérték – orrmérték

Ha két vödörbe banánt helyeznénk, egyikbe többet, a másikba kevesebbet, s a vödröket lefednénk, az ember csupán a szimatára hagyatkozva talán felismerné, hogy banán van a vödrökben. De hogy mennyi? Az elefánt – az emberrel ellentétben – nem a látvány alapján becsüli meg valaminek a mennyiségét, hanem az ormányával, pontosabban a szaglásával. Egy kísérletben résztvevő elefántok pusztán a szimatuk segítségével két lefedött vödör közül mindig azt választották ki, amelyikben több banán volt akkor is, ha csak néhány darab volt a különbség.

Számtan a növényvilágban

Hallottál a Fibonacci-számokról? Ez egy olyan szám-sor, amelynek elemeit mindig az előző kettő összegéből kapjuk meg. Tehát: 0, 1, 1, 2, 3, 5, 8, 13, 21, 34, 55, 89, stb. A növényvilágban a virágok szirmainak száma általában egy Fibonacci-szám: a liliomnak 3, a vadrózsának 5, a szarkalábnak 8, a körömvirágnak 13, az őszirózsának 21, a százszorszépnak 34 szirmból épül fel a virága. De e számok, spirálba rendeződve, jelen vannak az aloé-fajok levélrozettaiban, a fenyőtobozban vagy az ananász pikkelyeiben is.

Mértan az állatvilágban

Az állatvilág építészeinek mértani „tudásáról” a méhecske hatszögű lépe, a darázsfszék, a csigaház jut eszedbe, de tudtad-e, hogy számos állat teste az arany-metszés szabályai szerint épül fel. Az arany-metszés lényege, hogy egyensúlyt nemcsak a szimmetrikus formákkal lehet elérni. A csigaház, a kaméleon kapaszkodó farka, a kos szarva szintén tökéletességet sugároz. A természet még ma is sok mértani felfedezés alapja. A scutoid nevű formát például a bogarak páncéljának modellezésével alkották meg.

Teknőspáncél – magyar siker

Két magyar matematikus, Várkonyi Péter és Domokos Gábor a szárazföldi teknős páncélját mérgetve rájött, hogy sajátos formájának köszönhetően az állat a hátáról mindig vissza tud billeni a talpára.

Ez alapján új mértani testet alkottak meg. Gömböcnek nevezték el. A gömböcnek két egyensúlyi helyzete van: egy stabil és egy instabil, és bárhogy fordítjuk, mindig visszaáll a stabil helyzetébe.

E felfedezés világhírűvé tette a két magyar matematikust.

Kiskópé

Gömböc – melyik magyar népmesére utaltak a feltalálók e névválasztással? Milyen világhírű magyar matematikusokról hallottatok még?

Decemberi nyertesünk Kelemen Ervin Márk, Lövéte.

A megfejtéseket honlapunkon közöljük:
www.napsugar.ro/megfejtések.php

Én iskolám,

köszönöm most neked...

(Ady Endre: Üzenet egykori iskolámba)

Tudja Isten, hogy mi okból szeretem? De szeretem...

Petőfi Sándor szavai fejezik ki legjobban azt, amit érzünk iskolánk, a belényesi Nicolae Popoviciu Általános Iskola iránt.

A „mi sulink” Bihar megyében, a Fekete-Körös völgyének legnagyobb településén, Belényesben található. Látogatóinknak büszkén mutatjuk meg ezt a csodálatos épületet, mely boltíves ablakaival, erkéllyel, három kisebb toronnyal valóságos műves munka, szemgyönyörködtető látvány. 1936-ban épült, volt bentlakásos leánynevelő intézet, polgármesteri hivatal, 1968-tól pedig általános iskolaként működik.

Az elmúlt tanévben, 2018. december 6-án ünnepeltük fennállásának 50. évfordulóját.

Itt, Belényesben – Vörösmarty Mihály Szózatának szavaival élve – *megfogyva bár, de törve nem* próbálunk ellenállni az ár sodrásának. Hivatásunk megmaradni itt, megtartani anyanyelvünket, s annak értékeit és szépségét átadni a jövő nemzedékének. Így csiszoljuk mi a kis gyémántokat alsó tagozaton, összevont osztályokban, ebben a tanévben 31-et, egy közel 500-as létszámú iskolában.

Megköveteljük a minőségi munkát mind magunktól, mind tanítványainktól. Gárdonyi Gézával együtt valljuk: *Minden ember annyit ér, amennyit tud*. Szeretjük a csapatversenyeket, amelyeken a *Rügyek* nevet viseljük. Örökségünk e név, melyhez próbálunk méltóak maradni. Kis csapatunkkal többször vettünk részt neves versenyek országos döntőin, ahol szép eredményeket értünk el.

Évek óta a mi iskolánk ad otthont a Regemondó verseny megyei fordulójának. Nagy örömmel, szeretettel és ünnepi műsorral fogadjuk a hozzánk látogató versenyzőket és kísérőiket.

Hisszük, hogy munkánk akkor lehet a legeredményesebb, ha nem öncélúan, hanem együttműködve, a közösségért végezzük. Célunk, hogy tanítványainkat becsületes, jellemes emberekké neveljük; hogy bízzanak saját erejükben és tehetségükben, legyenek erős egyéniségek, akik munkájukkal vívják ki a körülöttük élő emberek megbecsülését és tiszteletét.

Nyitottak vagyunk az újra, szívügyünk a tehetséggondozás, ezért számos egyéni versenyre is jelentkezzük. Fontosnak tartjuk, hogy tanítványainkat a tanulás mellett környezettudatos magatartásra és egészséges életmódra neveljük.

Számos iskolán kívüli tevékenységet szervezünk, szeretünk kirándulni, farsangolni, megünnepeljük jeles napjainkat, felolvasómaratonon veszünk részt. Voltunk együtt színházban, kirándultunk a Fenesi-patak völgyében, meglátogattuk Nyíregyházán az állatkertet, énekeltünk és furulyáztunk a környék református templomaiban.

Közös tevékenységeket szervezünk a szülőkkel is, mert ilyenkor jobban megismerhetjük egymást, fesztelenebbül beszélgethetünk.

A 2004–2005-ös tanévtől iskolánk V–VIII. osztályos tanulói fakultatív magyar oktatásban részesülnek. Nagy álmunk, hogy városunkban ötödik osztálytól is anyanyelvünkön tanulhassanak tovább a gyermekeink. Reméljük, megvalósul ez az álmunk.

**Összeállították a belényesi
Nicolae Popoviciu
Általános Iskola tanítói,
Krammer Teréz
és Halász Teréz Mónika**

KÖSZABÓCSZA üzenetei

A háború csupa szenvedés, erre soha nem biztatnánk titeket, de vannak olyan pillanatok minden nép történelmében, amikor fegyvert kell fognia, hogy megvédje szabadságát, gyermekeit. 1848. március 15-én ilyen harcba indult a magyar nemzet. Emlékezzetek a hőökre, és ha – ne adja Isten! – rátok kerül a sor: kövessétek példájukat!

És kövessétek szorgos levélíróim példáját is: **Zombori Réka, Emese és Csenge**, Kecskemét; **Demeter Dorka Imola**, Csíkszereda; **Sájer Klaus és Helmut**, Csíkpálfalva; **Molnár Enikő**, Nagyernye; **Papp Orsolya Szonja**, Maroskeresztúr; **Varga Tekla Zsuzsanna**, Marosvásárhely; **Siklódi István**, Csíkszentkirály; **Kocsis-Feri Benjámín**, Sarmaság; **Kiss Adrienn**, Nyárádszereda; **Kánya Gergő**, Csíkszentgyörgy; **Magyarosi Anna**, Kend; **Molnos Izabella, László Anett, Mózes Ingrid, Gaál Sándor**, Gyulakuta; **Vajda Ünige**, Finnország; **Bartalis Netti**, Székelyudvarhely; **Szabó Bettina**, Dózsa György; **Gács Tímea**, Aranyosgyéres; **Szövérfi Réka és Dávid**, Seprőd; a **gyergyószentmiklósi Vaskertes Iskola IV. A**, a **Fogarasy Mihály Iskola III. B**; a **négyfalusi Zajzoni Rab István Líceum IV.**; a **nagyváradi D. Cantemir Iskola III. E**, a **16-os Iskola III. E**; a **szatmárnémeti Bălescu–Petőfi Iskola III. C**, a **Kölcsey Ferenc Főgimnázium IV.**, a **M. Eliade Iskola IV. D**; a **marosvásárhelyi N. Bălescu Iskola IV. D**, a **Dr. Bernády György Iskola III. C**, a **G. Coşbuc Iskola III. C**; a **zilahi S. Bărnăţiu Iskola IV. B**; a **csíkszeredai József Attila Iskola IV. SbS**, a **Petőfi Sándor Iskola III. B**; a **székelyudvarhelyi Tamási Áron Líceum III. osztálya**; a **zabolai III. B**; az **esztelneki IV.**; a **nyárádszeredai III. B, IV. B**; a **marosvécsi III. B**; a **kézdiszárazpataki III–IV.**; a **marosszentgyörgyi IV. C**; a **korondi IV. B**; a **szovátai IV. B**; a **szentegyházi IV. B**; a **szilágynagyfalusi IV. B osztály**; **árpádi, málnásfürdői, seprődi, szabadkai olvasóink.**

- **Nagy Andrea mezőpaniti tanító néni** büszkén küldte el az 1848–49-es szabadságharcot ünneplőben, furulyaszóval köszöntő „fiainak” fényképét.

- **Ünnepeljünk együtt!** – hívtak mindenkit **Csurka Tünde tanítónő** mosolygós kisdíákjai a **nagybányai Németh László Líceumba** Március 15-én.

- **Rajzversennyel** emlékeztek a harminc éve elhunyt **érmihályfalvi költőre, Máté Imrére** a helybeli kisiskolások. **Renn Erika, Kocsis Judit, Sorbán Julianna és Baricz-Nánási Noémi tanítónők** szervezőmunkájának köszönhetően a 68 benevező gyerek közül 22-t sikerült díjazni.

● El sem tudjátok képzelni, hogy milyen örömmel olvasta fel három kislányom a Napsugárban megjelent versét. **Marosi Evelin** bemutatót tartott, hogy miért szereti a Napsugárt. **Jánosi Szerén tanító néni** és negyedikesei a marosvásárhelyi Bolyai Farkas Líceumból

● A marosszentgyörgyi III. C osztály közösen fejt meg a Napsugár rejtvényeit, játékos feladatait – fűzött magyarázatot ehhez a képhez **Opra Kinga tanító néni**.

● **Körösi Mária tanítónő** fáradhatatlan szervezőmunkájának köszönhetően **Szalárdról és 10 környező településről** minden márciusban 50–60 gyermek gyűl össze, hogy a **Petőfi Sándor Szavaképzőversennyel**, népi tánccal, pompás népviseletben tisztelegjen '48 hősei előtt.

Olvass,
és küldj
rajzot róla!

Szigeti Anna Mária tanítványa, a marosvásárhelyi G. Coșbuc Iskola III. C osztályos diákja **Hans Christian Andersen A fenyő** című meséjéből készített képregényfüzetet.

Sportolj,
és küldj fényképet
magadról!

Molnár Hajnal tanító néni a marosvásárhelyi Dr. Bernády György Iskola III. C osztályának két kiváló sportolóját mutatta be. **Makkai Nóra** a horvátországi sporttánc világajnokságon ért el rendkívüli sikereket. **Kurcsi Kristóf** ötéves kora óta kosarazik. Csapata Máramarosszigeten országos I. helyezést nyert.

Március műhelyében

Tavaszi Csíkmenaságon. Ezt a címet adhatnánk a vattagolyókból, fonalból ragasztott barkaágaknak, amelyeket **László István, Károly Veronika** tanító néni diákja készített.

Marton Irénke tanító néni osztályának kollázsa oly életteli, színes és gazdag, mint a tavasz a nyárádszeredai határban.

Nagy Lenke tanító néni ivói osztálya virágos cseresznyeággal és hóvirág-csipkével varázsolt tavaszt egy márciusi kézimunkaórán.

Gólyás, kéményes kollázst már sokan küldtetek. **Bogáti Alice Zita** kendi tanítványainak munkája azért különösen vidám, mert két gólyafi nyújtogatja a nyakát rajta: Mikor érkezik a reggeli?

Szakács Noémi Blanka,
Marosvásárhely

Ha piros-fehér-zöldből szövöd, a pálcikákra hurkolt fonalterítő is ünnepi hangulatot áraszt – üzenik **Szilágyi-Székely Melinda** tanító néni magyarlapádi kisdiákjai.

Gyí, lovam!

Készítsétek ti is el Bunău Irén tanító néni
árpádi kisdiákjainak
paripán vágató huszárját.

Titka egy kettévágott sajtosdoboz:
ezen billen. Előbb ragasztószalaggal
rögzítsd a doboz födelét az aljához,
aztán vágd ketté a dobozt
a felezővonal mentén.

Ragassz a lap túlsó felére
kartont, vágd ki a huszárt szemből
és hátból, és ragaszd a félbevágott
sajtosdoboz két oldalára.

Irkafirka

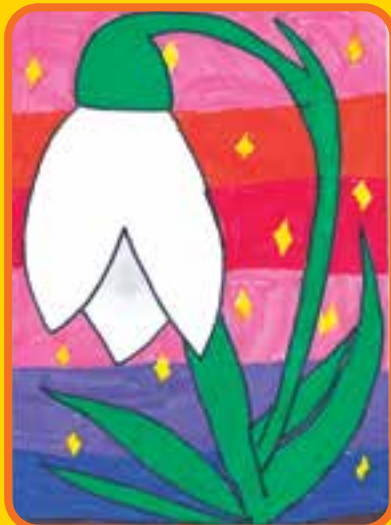

Piros – az élet színe,
Bármelyik magyar szíve.
A magyarok számára
Örökösök szabadsága.

Fehér – a tudás színe.
Magyarok számára fontos-e?
Bizony nagyon fontos,
A tudás irányítja sorsod.

Zöld – a szabadság színe,
Mely minden magyar jövője,
Mindenki vágya,
Szerelmes álma.

Vraja-Lőkös Emília,
Máramarossziget

Szépkúti Napsugár
Dorottya, Nagyvárad

Molnár Enikő,
Nagyernye

Kiss Borbála,
Magyarlapád

Szigyártó Roland
Attila, Zabola

Olvad már a hó,
felvidul a táj,
a dombon zöld takaró,
s visszajön a vándormadár.

A fák kibontják virágaik,
simogat a napsugár,
a hóvirág is harangoz,
minden nap mosoly vár.
Császár Károly Szilárd,
Gyulakuta

Itt a tavasz, jaj, de jó!
Fütyörészik a rigó.
Repdesnek a madarak,
Zümmögnek a darazsak.

Vegyük le a korcsolyát,
Hozzuk fel a gördeszkát!
Itt van már a kikelet,
Élvezzük a meleget!
David Fruzsina,
Nagykároly

Tolvaj Vivien Beatrix,
Biharszentjános

A nap sugara melegen simogat,
A tavasz szellője kedvesen hívogat.
A nagy hírt susogja állat és növény,
S kérdezzgetik, ki ez a jövevény?
A medvének a szava is elakadt,
Mert az ősvényen a szép tavasz szaladt.
Amerre csak lépett, elolvadt a hó,
A látványhoz nem volt semmi fogható.
S a szép tavasz vígan kacagott, nevetett,
S az egész erdőnek mindjárt melege lett.

Cala Zselyke Dorottya,
Szatmárnémeti

Bottyán Antónia Szilvia,
Szatmárnémeti

Bende Mátyás,
Zabola

Miron Otilia,
Sepsiszentgyörgy

Meg akartuk ismerni családjunk, falunk múltját. Kutattunk elődeink polcain, padlásán, tárolóban, kérdezősködtünk gyerekkorukról, amit meg is beszéltünk együtt, összehasonlítva a mi korunkkal. Kutatásunk eredményeként történelmi sarok létesült osztálytermünkben, amely tartalmaz nagyon régi kiadású könyveket, családi fényképeket, családfákat, szer-

számokat, háztartási eszközöket, kézimunkákat, pénzürméket, bankjegyeket. Sőt még két vers is született az Örökségünk projekt kapcsán.

Fekete Rozália Erika tanítónő vámosgálfalvi osztálya

Nyelv és vallás egy csodás kincs,
mit megőrzünk mi is.
Folytatjuk és megtartjuk,
mert ez a mi feladatunk.

Templomunk, mely oly régóta áll,
s hívogatja vámosgálfalvi híveit,
melyben megőrizzük édes
anyanyelvünk zamatos ízeit.

E szülőföldön őseink egykoron
vért ontottak azért, hogy
az utódoknak megmaradhasson
ez a gyönyörű földrés.

Befejezéséppen csak
annyit mondanék, hogy
őrizzük meg őseink hagyatékát,
ez a mi kincsünk, s nem is kevés.

Szabó Sára, Vámosgálfalva

Bartalis Szidónia,
Székelyudvarhely

**E lapszám
támogatói:**

nka
Nemzeti Kulturális Alap

KÉSZÜLT A MAGYAR KORMÁNY
TÁMOGATÁSÁVAL

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKARSÁG

BETHLEN GÁBOR
ALAP

RMDSZ
COMMUNITAS
ALAPITVÁNY

**Címlap:
MOLNÁR
KRISZTINA**

NAPSUGÁR, gyermekirodalmi lap. Kiadja a NAPSUGÁR Kft.
Főszerkesztő: ZSIGMOND EMESE. Képszerkesztő: MÜLLER KATI. Lapterv: Könczey Elemér.
Honlapszerkesztő, nyomdai előkészítés: Komáromy László. Műszaki szerkesztő: Várdai Éva.
Megrendelhető a szerkesztőség címén: 400462 Cluj, Bld. C. Brâncuși nr. 202. ap. 101.
E-mail: naps.sziv@napsugar.ro. www.napsugar.ro. Telefon/Fax: 0264/418001
A lapok árát a következő bankszámlákra várjuk: Cont IBAN: O45RNCB0106026602080001
B.C.R., CLUJ vagy RO70BTRL01301202P90961XX S.C. NAPSUGÁR- EDITURA S.R.L.
CUI: 210622. Készült a kolozsvári TipoOffset Kft. nyomdájában. ISSN 1221-7751

A NAGY HÓDÍTÁS

Egy hegymászó naplója

7. rész

Írta: Darabont Eduárd • Rajzolta: Jánosi Andrea • A szöveget gondozta: László Noémi

Serpámmal kidolgoztuk a csúcsra vezető út tervét, alaposan átnéztük a veszélyesnek ígérkező szakaszokat, és az alaptáborból elindultunk a hegy felé. A csúcs felé vezető útszakaszon három pihenőhely van, csak ezen a három helyen lehet biztonságos körülmények között sátrat felállítani.

Az első tábor 5600 méter magasan fekszik. Eléréséhez nem kellett sziklát mászni, mégis hosszú és fárasztó volt az út, sok kőtörmelékkel. Kipihentük aznapi fáradságunkat, másnap visszatértünk az alaptáborba. A hegymászás fárasztó, unalmas, ismétlődő szakaszai kötelezőek, arra valók, hogy a szervezet jobban hozzászokjon a magaslati levegőhöz, és később könnyebben haladjunk.

Az alaptáborban sok turistával találkoztam, akik csak odáig merészkedtek fel, hogy közelebbről megcsodálhassák Ama Dablam asszonyát. Amikor teljes hegymászó-felszerelésben leereszkedtem az első táborból, millió kérdéssel bombáztak, és sok sikert kívántak a csúcs megmászásához.

Másnap este már 5900 méteres magasságban, a kettes táborban kapkodtam levegő után. Kis hegyi betegség is környékezett, fáj a gyomrom, az agyam teljesen lelassult, de mindez nem lepett meg, számítottam rá. Mintha megállt volna az idő. A hegyes sziklaszirten csak 4–5 sátor fért el. Ide csak igazi hegymászók jutnak fel, de a serpámmal egymást segítve biztonságban felértünk.

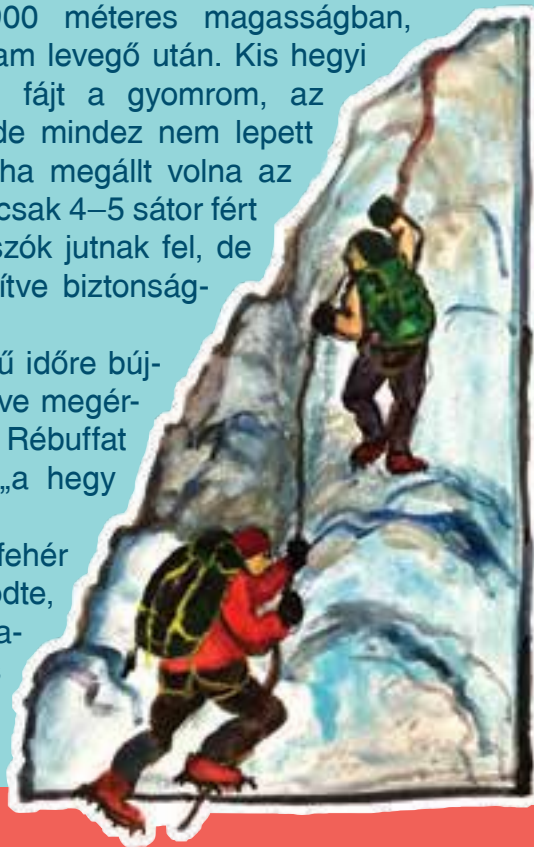
Másnap reggel gyönyörű időre bújtam ki a sátorból. Körülnézve megértettem, mire mondta Gaston Rébuffat francia hegymászó, hogy „a hegy a világ fölötti világ”.

Hihetetlen magasságban álltam, pár méterrel alattam tejfehér felhőszőnyeg takarta a lenti világot, körben a Himalája hófödte, ragyogó csúcsai. A látvány erőt adott további utamhoz, a harmadik tábor felé. Ez volt az utolsó és egyben legnehezebb szakasz.

Bakancs és hágóvas

Vágjátok ki a bélyeget, és ragasszátok nevetek mellé az osztály közös gyűjtőlapjára.

Ára 4 lej

KÖRÖSI CSOMA SÁNDOR ANYANYELVI VETÉLKEDŐ

Rengeteg eleven elme

Az azonos magánhangzók játékos egyhangúságát eszperente, aszparanta, uszpuruntu nyelvnek nevezzük. Aki leleményes, és gazdag a szókincse, folyékonyan beszél ezeken a „nyelveken”.

1. Keressétek a szavak **ellentétes** párját, de csak **e** magánhangzós szavakat választhattok!

győztes _____
görbe _____
tompá _____
széles _____
kevés _____
fehér _____
goromba _____
zajos _____
egészséges _____
jól nevelt _____

2. Ezeknek a szavaknak a **rokonaiban** csak **u** vagy **ü** magánhangzó lehet.

elválás _____
gördül _____
szomorkodik _____
csalafinta _____
rövidül _____

3. Írjatok csupa **a** magánhangzót tartalmazó **rokon** értelmű szót a felsoroltak mellé.

egy harapásnyi étel _____
gép működésére vigyáz _____
tesz-vesz, keresgél _____
bágyad _____
lassan megy _____

Szólj, szám!

1. Mint minden nyelvben, a magyarban is sok az idegen eredetű szó. A magyar szavak abban különböznek az idegenektől, hogy leásva a gyökerükig, értelmes magyar szótövet kapunk, amelyből gazdag szóbokor hajtott ki. Legyetek

nyelvtörténészek: **zászló** és **lobogó** szavaink közül egyik szláv, a másik magyar eredetű. Válasszátok ki, melyik. Keressétek meg a magyar szó tövét és minél több hajtását.

2. Tavasz van. Ébred a természet. Keressetek olyan összetett állatneveket, amelyekben növénynév, illetve olyan növényneveket, amelyekben állatnév szerepel.

3. Állítsátok betűrendbe a következő neveket. Kik ők? Vajon miért épp őket soroltuk fel márciusban?

Petőfi Sándor, Vasvári Pál, Jókai Mór, Irinyi József, Vajda János, Degré Alajos, Korányi Frigyes, Lisznyai Kálmán, Nyáry Albert, Bérczy Károly, Vas Gereben, Pálffy Albert, Egressy Gábor, Egressy Béni, Garay János.

Decemberi nyertesünk a tekerőpataki III. osztály.

A megfejtéseket honlapunkon közöljük: www.napsugar.ro/megfejtések.php

Szó-móka

- Melyik állatnak a legjobb a kedve?
– A juhé!

...

- Mi van a macska fején?

- Cirmos cica haj.

...

- Hallom, rossz fát tettél a tűzre az iskolában!

- Az lehetetlen, hiszen nem is fával fűtenek!

...

**Havonta és
év végén
díjakat!**
sorsolunk ki

MESÉK SZÁRNYÁN MESEVETÉLKEDŐ

Olvasd el a Napsugár honlapján **Benedek Elek A két bors ökröcske** című meséjét: https://www.napsugar.ro/melleklet_mesevetelkedo.php

1. Karikázd be a helyes válasz előtt álló jelet! Mi a titkos kód?

- Mit süttött az asszony?
1 – kolbászt 2 – hamuban sült pogácsát X – tojást
- Mikor találkozott az ős emberrel?
1 – reggel 2 – estefelé X – déltájt
- Ki kérdezte meg az ökrök árát?
1 – gróf 2 – bíró X – ördög
- Mikorra értek a pokol szájához?
1 – reggel 2 – este X – déltájt
- Mit fordítottak fel az ökröcskék?
1 – palotát 2 – várat X – kastélyt

A. 12X21 B. 2112X C. X21X2 D. 2X12X

2. Fejtsd meg a titkosírást! A szám-
párok első számjegye az oszlopot, a
második számjegye a sort jelöli.

- ☺ 14, 31, 23, 42, 11, 22, 33, 21, 13
- ☺ 51, 12, 44, 53, 42, 32, 54
- ☺ 41, 24, 52, 43, 34

	1	2	3	4	5
1	szeke	recse	gjen	rakja	Nem
2	adom	alapos	an	két bors	a
3	alatta	meg	hog	y	gróf
4	Csak	eladók	úr.	én	ökröcskét.

Ki nem mondta egyik mondatot sem?

- A. szegény ember B. ökröcske C. ős ember D. bíró

BRENYÓ MIHÁLY ORSZÁGOS PONTSZERZŐ MATEMATIKAVESEN

1. feladat

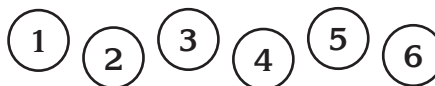
Egy gyümölcsöt áruló kis üzletben 6 ládában 19 kg; 20 kg; 18 kg; 15 kg; 31 kg és 16 kg alma van. Délelőtt két láda, délután pedig három láda almát adtak el. Délután kétszer annyi almát adtak el, mint délelőtt. Melyik láda alma maradt meg?

2. feladat

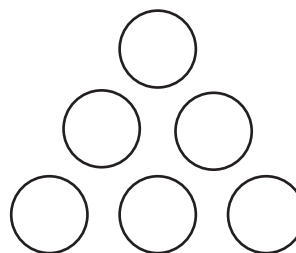
Nóra és Marika egy kis táskába 3 kék és 4 piros színű, azonos méretű golyót tesz. Ezután becsukott szemmel, egyesével húzzák ki a golyókat. Hány golyót kell kihúzniuk ahhoz, hogy biztosan legyen két piros golyó a kezükben?

3. feladat

Van 6 db korongom, rajtuk 1-től 6-ig számok:

Helyezd el a korongokat háromszög alakban úgy, hogy az oldalakon a számok összege között a különbség 3, majd úgy is, hogy 4 legyen!

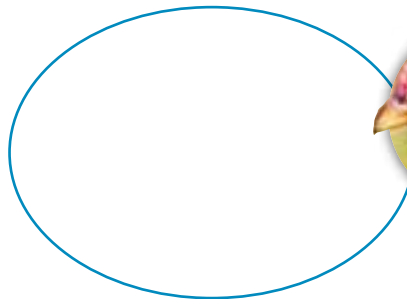
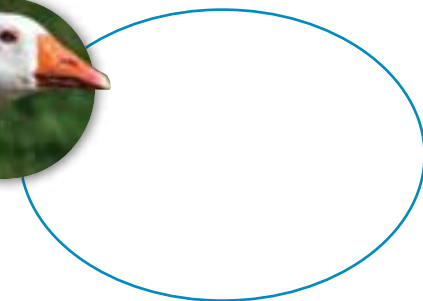
KURUTTY ÁLTALÁNOS MŰVELTSÉGI VETÉLKEDŐ

1. Karikázzátok be a macska lábnyomát!

2. Miről ismertétek fel?

3. Rajzoljátok le a lúd és a tyúk talpát!

FÜRKÉSZ HELYESÍRÁSI ÉS NYELVHELYESSÉGI VERSENY

1. Pótold a szavakban a megadott mássalhangzó rövid vagy hosszú változatát!

s – ss

ki__ebb

orvo__ág

ügye__ebb

la__abb

gy – ggy

e__előre

he__ező

me__es

po__ász

l – ll

sza__ag

pi__angó

futba__ista

sző__ő

sz – ssz

me__e

le__

ha__nos

bo__ú

2. Pótold a mondatokban a szavak hiányzó toldalékát!

A tél nagy hideg____ és hóesés____ érkezett. A frissen esett hó____ kövér hóember____ építettünk. A szeme kavics____ készült, az orra pedig répá____. Egy rossz kalapo____ is tettünk a fejé____. A kert____ áll addig, amíg el nem olvad.

3. Egészítsd ki a mondatokat a *három* szó megfelelő alakjaival!

A _____ emeleten lakunk.

Már _____ láttam ezt a filmet.

_____ több palacsintát ettem meg, mint a húgom.

A sütiből legalább _____ ettem.

Melyik ruhát válasszam a _____ ?

3. Fejtsd meg a betűrejtvényt!

na na

Megfejtés: _____

BARANGOLÁS EURÓPÁBAN

Nézzetek utána, érdeklődjetek, bújázkodjatok, majd töltsétek ki az alábbi hiányos szöveget és a rajzot!

2020. január–június között _____ az EU soron következő elnöke. Ez az ország _____-ban csatlakozott az EU-hoz.

Horvátország délkelet-európai állam a _____-félszigeten. Északnyugatról _____, északról _____, keletről _____, valamint _____-_____, délkeleten pedig egy rövid szakaszon _____ határolja. Délnyugaton az _____-tenger alkotja természetes határát.

Fővárosa: _____.

A második világháború után _____ része volt, majd az államalakulat felbomlása után Horvátország _____-ben kikiáltotta függetlenségét.

A horvát zászló három _____ irányú sávból áll, a következő színekből: _____, _____, _____. Középen a _____ helyezkedik el.

A _____-tavak Nemzeti Park _____-től a világörökség része.

Egyik legtöbbet használt találmánya a _____, melyet általában férfiak hordanak nyakba kötve.

Ősi horvát kutyafajta a _____.

Színezzétek ki a zászlót!

Mit gondol...

a három vízidisznó?
A legtréfásabb
ötleteket közöljük.

Mit gondol a cica?

A decemberi képünkhöz
érkezett ötletekből:

- Kicsit szűkös ez a doboz, de legalább van padlófűtés.
- Irány a világűr! A gyerekek is űrhajónak használták ezt a dobozt.
- Kilövésre felkészülni: 10, 9, 8, 7, 6, 5, 4, 3, 2, 1, bummm!
- Hová lett az egér? Az előbb itt motoszkált.
- Nem tágas otthon, de az az előnye, hogy nincs kutya benne.
- Itt biztosan nem vesznek észre, végre kialhatom magam.

- Jól hallottam? Valaki azt mondta, hogy tej?
- Miért nem indul már el ez az autó?
- A legszebb karácsonyi ajándék... én vagyok.
- Azt mondtátok, ötcsillagos szállodában nyaralunk!
- Aki kivesz a dobozból, az megbánja!
- Ez már foglalt, keress más búvóhelyet!
- Hát már itt sem lehetek nyugton?!
- Ne bámulj, inkább segíts kimászni!
- Már az egérölésért is börtön jár?!

Brassai Hunor Tihamér, Marosvásárhely; a marosvásárhelyi Dr. Bernády György Iskola III. C; a csíkszeredai Petőfi Sándor Iskola III. B osztálya